

POSTANOWIENIE

Dnia 16 lipca 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Beata Gudowska

w sprawie z wniosku S. w W.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.
z udziałem zainteresowanej E. A. , R. K.
o podleganie obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym i wysokość podstawy
wymiaru składek,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 16 lipca 2019 r.,
skargi kasacyjnej wnioskodawcy od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 25 maja 2018 r., sygn. akt III AUa (...),

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od skarżącej S. W W. kwotę 240 zł (dwieście czterdzieści) na rzecz organu rentowego tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 25 maja 2018 r. Sąd Apelacyjny w (...) uwzględnił apelację Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. od wyroku Sądu Okręgowego w W. z dnia 7 czerwca 2016 r. i oddalił odwołania płatnika składek – S. w W. od decyzji z dnia 8 kwietnia 2015 r. Stwierdził, że E. A. oraz R. K. – jako osoby, z którymi płatnik zawarł umowy o przygotowanie konspektu i wygłoszenie wykładu na określony temat – wykonywały na rzecz Szkoły pracę na podstawie umowy o świadczenie usług i z tego tytułu podlegały obowiązkowym

ubezpieceniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu. Wbrew stanowisku Sądu Okręgowego, Sąd Apelacyjny przyjął, że prowadzenie w ciągu roku akademickiego cyklu wykładów, także na podstawie umów zawierających klauzulę, że „przyjęte dzieło jest utworem objętym prawem autorskim”, nie kreowało ucieleśnionego rezultatu w jakiegokolwiek postaci, lecz było wyłącznie świadczeniem usług, do których - zgodnie z art. 750 k.c. - stosuje się przepisy o zleceniu. Realizacja tego rodzaju umowy, niezależnie od woli stron i ich oceny co do twórczego charakteru działań, nie może – jak stwierdził Sąd drugiej instancji - stanowić dzieła, gdyż polega na czynnościach mających na celu jedynie przekazanie określonego zakresu wiedzy słuchaczom, przy zastosowaniu dostosowanych do danego audytorium narzędzi i metod. Sam proces nauczania nie jest procesem pracy twórczej prowadzącym do wymiernego, ustalonego przez strony efektu.

Skarga kasacyjna płatnika została oparta na podstawie naruszenia prawa materialnego przez błędną wykładnię i zastosowanie art. 65 § 1 w związku z art. 65 § 2 k.c. wyrażające się w nieuwzględnieniu zgodnej woli stron umowy, ustalonych zwyczajów, praktyki uczelnianej oraz zasad współżycia społecznego, art. 353¹ k.c., przez pominięcie przy dokonywaniu oceny spornych umów zasady swobody umów, art. 750, 627 i 6 k.c. oraz art. 83 ust. 1 pkt 1 i 3 i art. 13 pkt 2, art. 18 ust. 1 i 3, art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2019 r., poz. 300), art. 81 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2018 r., poz. 1510), a także art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (jednolity tekst: Dz.U. z 2018 r., poz. 1191).

Skarżący wniósł o uchylenie w całości zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania, ewentualnie o jego uchylenie i orzeczenie co do istoty sprawy.

We wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania ze względu na potrzebę wykładni art. 5 k.c. w związku z art. 86 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, budzących „poważne wątpliwości i wywołujących rozbieżności interpretacyjne w praktycznym ich stosowaniu”, skarżący postawił pytania

dotyczące możliwości zmiany przez zakład ubezpieczeń rodzaju umów zawieranych o przygotowanie i realizację wykładu z uwzględnieniem panujących zwyczajów i przyjętej powszechnie praktyki, oraz tego, czy nowa kwalifikacja umów może nastąpić bez udziału biegłego, zważywszy, że wiedza przedstawiana na wykładzie dotyczyła osób z wykształceniem wyższym, mających tytuł licencjata lub magistra i nie dotyczyła wiedzy powszechnie znanej na poziomie ogólnodostępnym. Podniósł, że ocena umów w czasie ich zawierania jako umów o dzieło była aprobowana w doktrynie i orzecznictwie (por. np. wyroki Sadu Najwyższego z dnia 30 maja 2001 r., I PKN 429/00 lub z dnia 27 sierpnia 2013 r., II UK 26/13).

Istotnym zagadnieniem występującym w sprawie skarżący uczynił także to, czy zgodnie z art. 6 k.c. w związku z art. 627 k.c. i art. 278 § 1 k.p.c. organy rentowe mogą kwestionować podstawę i rodzaj zawartej umowy, gdy strony umowy umawiają się na rezultat, który jest wynikiem specjalistycznej wiedzy, doświadczenia, umiejętności i znajomości przedmiotu.

Organ rentowy wniósł o odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania oraz o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, jeżeli istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, jeżeli zachodzi nieważność postępowania lub jeżeli skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Analiza zagadnienia tożsamego z przedstawionym w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania została dokonana w licznych orzeczeniach Sądu Najwyższego, w świetle których utrwalił się pogląd, że nie jest wyłączone zamówienie cyklu wykładów na podstawie umowy o dzieło, nieobjętej obowiązkiem ubezpieczenia społecznego, gdy wykład ma cechy utworu w znaczeniu art. 1 ust. 1 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 czerwca 2014 r., II UK 548/13, niepubl.

Z glosą K. Żoka, OSP 2015 nr 5, poz. 50 i następnie z dnia 10 lipca 2014 r., II UK 454/13, niepubl.).

Ocena takiego charakteru przedmiotu umowy należy do ustaleń faktycznych (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 sierpnia 2013 r., II UK 26/13, Monitor Prawa Pracy 2014 nr 1), tymczasem skarżący zarzucił naruszenie prawa materialnego. W związku z tym pytania postawione we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, w tym przede wszystkim postulat fachowej oceny „autorskiego” charakteru zleconych wykładów oraz to, że „w toku całego postępowania organ ubezpieczeń wywodził skutki prawne z faktu podważania rodzaju zawartych umów, bez wskazania na czym są oparte wątpliwości i w jaki sposób zweryfikował rezultat zawartych umów”, nie przystają do podstaw skargi.

Formułując w ten sposób wniosek, skarżący nie wykazał że przedstawione zagadnienia Sąd Najwyższy może rozstrzygnąć przy rozpoznaniu niniejszej skargi kasacyjnej, skoro – przedstawiając je – nie powiązał postawionych kwestii z wytknięciem wad postępowania prowadzących do dokonanych ustaleń. Ze względu na obowiązujący w postępowaniu kasacyjnym zakaz konfrontowania oceny dowodów oraz związanie Sądu Najwyższego ustalonymi w sprawie faktami (por. art. 398³ § 3 oraz art. 398¹³ § 2 k.p.c. oraz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 września 1999 r., II UKN 7/99, OSNAPiUS 2000 nr 23, poz. 865) udzielenie odpowiedzi na powstałe *in casu* wątpliwości nie jest możliwe.

Mając to na względzie, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji (art. 398⁹ § 1 k.p.c.). O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 § 1 k.p.c.